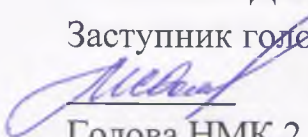

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Філософії та суспільних наук» (№ 701)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови НМК 1

 М.С. Романов

Голова НМК 2

 Д.М. Крицький

Голова НМК 3

 Л.О. Філіпковська

« 31 » 08 2021 р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИКА І ПОЛІТИЧНА ВЛАДА – ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ТА
СУЧАСНА ПРАКТИКА**

Спеціальності: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

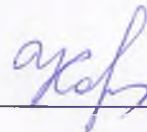
Освітні програми: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти,
перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року
Харків – 2021 р.

Розробник: канд. політичн. наук, доцент Ковальова І.І.

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри 701

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2020 р.

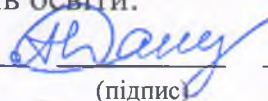
Завідувач кафедри д-р філос. наук, професор

О.П. Проценко

Погоджено з представником здобувачів освіти:

В.О. Ішови Студентської Ради

(підпис)

А.О. Даниленко

(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Ковальова Ірина Іванівна,
кандидат політичних наук, доцент,
викладає в університеті наступні
дисципліни:

- політологія;
- політика і політична влада –
теоретичний вимір та сучасна практика;

Напрями наукових досліджень:
політичне управління, політична
соціалізація.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – в залежності від навчального плану. **Обсяг дисципліни:**

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 3, загальна кількість годин – 90;

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, дуальна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – для вивчення курсу студенти не потребують спеціальних знань. Разом з тим, бажаною є наявність у здобувачів базових компетентностей з історії, політології, права, економіки. **Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити)** – Оскільки курс є вибірковою та спрямованим на розвиток загальних компетентностей, необхідних супутніх дисциплін не передбачено. Компетентності, набуті протягом вивчення курсу, можуть бути застосовані для аналізу різних аспектів сучасного стану суспільства та формування свідомої, активної, відповідальної громадянської та світоглядної позиції.

Мета навчальної дисципліни. Курс «Політика і політична влада – теоретичний вимір та сучасна практика» орієнтований на формування у студентів системи логічно завершених базових знань про політику і владу, прищеплення їм навичок наукового аналізу реалій політичної дійсності, розуміння причинно-наслідкових зв'язків формування та розвитку

соціально-політичних процесів що відбуваються у суспільстві. Програма курсу спрямована на осмислення основ політичної діяльності, розуміння ресурсів, методів і цілей здійснення політичної влади у теоретичному та практичному вимірі. З позиції практики сформувати на основі набутих знань адекватних умінь і навичок політичної поведінки, активної громадянської позиції.

Завдання курсу:

- сформувати систематизоване знання про політику, політичну владу, політичні відносини і процеси, організацію політичного життя суспільства;
- ознайомити студентів з різними аспектами політики як соціального явища;
- сформувати свідоме відношення до сучасної державної та світової політичної практики;
- виробити свідому громадянську позицію по відношенню до різних проявів політичної дійсності;
- навчити механізмам формування структури державної влади і прийняття політичних рішень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей:**

- здатність розуміти сутність політичних відносин і процесів;
- здатність орієнтуватися у політичному житті суспільства й держави;
- уміння аналізувати суспільні процеси й розуміти особливості сучасного політичного розвитку України;
- мати власну думку і судження щодо реалій сучасного політичного розвитку суспільства.

Програмні результати навчання.

В результаті навчання студент має **знати:**

- теоретичний вимір категорій: політика, політична влада, політична еліта, політичний лідер;
- сутність політичного життя, політичних процесів й владних відносин;
- особливості суб'єктно-об'єктних відносин в політиці;
- особливості сучасних політичних процесів, реалії суспільно-політичного розвитку України.

вміти:

- орієнтуватися в сучасних політичних процесах, аналізувати соціально важливі проблеми сучасного суспільства, розуміти політичні технології їх можливого вирішення;
- виділяти теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти знання про політику;
- розуміти мотиви і цілі політичної діяльності, виступати свідомим суб'єктом політичного життя суспільства;
- аналізувати політичну ситуацію, усвідомлювати свої політичні інтереси;
- діяти соціально відповідально, зберігати та примножувати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та усвідомлювати необхідність його сталого розвитку, прав і свобод людини та громадянина України.

Міждисциплінарні зв'язки: курс пов'язаний з навчальними дисциплінами: «Політологія», «Соціологія», «Історія та культура України», «Конституційне право

України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Політична психологія», «Економічна теорія».

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Політика – теоретичний вимір та сучасна практика.

Тема 1. Сутність політики – основні визначення поняття.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4-4 години.*
- *Тема семінарського заняття: **Наука про політику.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Політика як суспільне явище. Значення терміна «політика». Економічні, соціологічні, стратифікаційні, правові, етичні дефініції політики. Політика і мораль.

Обсяг самостійної роботи здобувача: 6 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Тема 2. Походження, структура, функції політики.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-2 години.*
- *Тема семінарського заняття: **Природа й соціальне призначення політики.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Причини й особливості виникнення політики. Ознаки політики. Структура політики. Суб'єкти політичної діяльності. Політика як сфера керівництва і управління суспільними процесами. Функції політики.

Обсяг самостійної роботи здобувача: 5 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Тема 3. Сфера політичного в суспільстві.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-2 години.*
- *Тема семінарського заняття: **Межі політичного в суспільстві.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Властивості політики: проникнення, просторові, темпоральні, морфологічні, процесуальні. Рівні організації політики. Політичний процес.

Обсяг самостійної роботи здобувача: 5 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Тема 4. Політична система як механізм влади.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-4 години.*

- Тема семінарського заняття: **Політична система суспільства.**
 - *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*
- Теорії політичної системи. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи. Функції політичної системи. Типи політичних систем.
- Обсяг самостійної роботи здобувача: 5 годин.*
- Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
 - *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*
- Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Політична влада – теоретичний вимір та сучасна практика.

Тема 5. Сутність категорії влада.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
 - *Обсяг аудиторного навантаження: 2-2 години.*
 - *Тема семінарського заняття: **Влада як базова категорія політичної науки.***
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*
- Концепції й наукові визначення влади. Соціальна сутність та призначення влади. Суб'єкти і об'єкти влади. Поняття ресурсів влади. Типологія ресурсів влади.
- Обсяг самостійної роботи здобувача: 6 годин.*
- Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Тема 6. Принципи організації й функціонування влади.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
 - *Обсяг аудиторного навантаження: 2-2 години.*
 - *Тема семінарського заняття: **Форми здійснення політичної влади.***
 - *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*
- Принципи функціонування політичної влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Типи легітимності. Легітимність і легальність. Проблеми легітимності влади в Україні.

Обсяг самостійної роботи здобувача: 5 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Тема 7. Соціальні носії влади: політичні еліти.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4-4 години.*

- Тема семінарського заняття: **Політичні еліти.**
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Природа політичної нерівності. Соціальне призначення еліти в суспільстві. Класичні теорії еліт. Сучасні теорії еліт. Типи еліт. Системи відбору до еліти. Сучасні українські політичні еліти.

Обсяг самостійної роботи здобувача: 5 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Тема 8. Соціальні носії влади: політичне лідерство.

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 4-4 годин.
- Тема семінарського заняття: **Політичне лідерство.**
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Система класифікації лідера. Функції лідера. Особливості політичного лідерства.

Обсяг самостійної роботи здобувача: 5 години.

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Модульний контроль 2

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).
- Обсяг аудиторного навантаження: 1 година

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

5. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

6. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1 Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			

Робота під час практичних занять	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Робота під час практичних занять	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2 Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90-100	Зараховано
75-89	
60-74	
01-59	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60 – 74). Показати мінімум знань та умінь. Знати основні терміни і поняття. Виконати модульні тестування. Мати хоча б фрагментарні, поверхові знання найважливіших розділів програми, лекційного курсу, Відповідь з недоліками, що дається на підставі загальної ерудиції.

Добре (75 – 89). Твердо знати мінімум необхідної інформації пов'язаної з тематикою питання. Знати категоріально-понятійний апарат, вміти визначати проблематику та основні підходи до її вирішення, продемонструвати навички критичного мислення та логічного аналізу. Відповідь в цілому правильна, вище середнього рівня з кількома помилками.

Відмінно (90 – 100). Досконально знати всі теми та вміти застосовувати їх при аналізі політичних явищ. Вільно володіти навчальним матеріалом, робити аргументовані висновки. Знання та здатність володіння концептуально-понятійним апаратом, науковою мовою і термінологією відповідної наукової галузі. Відмінна відповідь на питання, уміння формулювати та відстоювати власні світоглядні позиції, вести науковий діалог.

8. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної

добročесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

9. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

<http://library.khai.edu/>

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/>

10. Рекомендована література

Базова

1. Воронянський О. В. Політологія : підручник – Харків : ХНТУСГ, 2017. – 179 с.
2. Кулагін Ю. І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2010. – 231 с.
3. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації – Львів: «Новий Світ-2000», 2014. – 779.

Допоміжна

1. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання: навч. посіб. – К.: Академвидав, 2010. – 432 с. (Серія «Альма-матер»).
2. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна: Навчальний посібник. – К. – Академвидав, 1997. 342с.
3. Данильян О. Г. Політична влада як механізм регулювання конфліктів у сучасних суспільствах [Електронний ресурс] / О. Г. Данильян // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2014. - № 4. – С.7-14.
4. Ігнатенко Т. С. Політика формування середнього класу: сутність, складові та пріоритетні напрями в Україні [Електронний ресурс] / Т, С. Ігнатенко // Бізнес Інформ. – 2018. - №4. – С.214-221.
5. Інформаційна складова державної політики та управління [Текст]: монографія / Соловйов С. Г. та ін; Нац. акад. держ. Упр. При Президентові України. – Київ: К.І.С., 2015. – 318 с.
6. Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення. – К.: К,І,С.; Аналітично-дослідницький центр «АНОД», 2000. – 191 с.
7. Недбай В. В. Світова політика сучасності [Текст] : навчальний посібник – Миколаїв: Швець В. Д., 2015. – 240 с.
8. Реалізація державної молодіжної політики в Україні [Текст]: монографія / С. М. Домбровська та ін.- Харків: Нац. ун-т цивіл. захисту України, 2018. – 197 с.
9. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс] / Г. Г. Тараненко // Politology bulletin. – 2018. – Iss. 80. – С. 61-67.

ДОДАТОК

Перелік галузей знань, спеціальностей та освітніх програм, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті:

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка та телекомунікації, 19 Архітектура та будівництво, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини.

Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 081 Право, 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 131 Прикладна механіка, 133 Галузеве машинобудування, 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 142 Енергетичне машинобудування, 144 Теплоенергетика, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка, 153 Мікро- та наносистемна техніка, 163 Біомедична інженерія, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 193 Геодезія та землеустрій, 272 Авіаційний транспорт, 274 Автомобільний транспорт, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини.

Освітні програми: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Психологія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Право, Екологія та охорона навколишнього середовища, Космічний моніторинг Землі, Обчислювальний інтелект, Інженерія програмного забезпечення, Інформаційні технології проектування, Комп'ютеризація обробки інформації та управління, Інтелектуальні системи та технології, Комп'ютерні технології в біології та медицині, Комп'ютерні системи та мережі, Програмовні мобільні системи та Інтернет речей, Системне програмування, Системний аналіз і управління, Безпека інформаційних і комунікаційних систем, Інформаційні системи та технології підтримки віртуальних середовищ, Розподілені інформаційні системи, Штучний інтелект та інформаційні системи, Динаміка і міцність машин, Роботомеханічні системи та логістичні комплекси, Комп'ютерний інжиніринг, Авіаційні двигуни та енергетичні установки, Безпілотні літальні комплекси, Проектування та виробництво композитних конструкцій, Проектування, виробництво та сертифікація авіаційної техніки, Ракетні двигуни та енергетичні установки, Супутники, двигуни та енергетичні установки. Інженерно технічний переклад, Технології виробництва авіаційних двигунів та енергетичних установок, Комп'ютерно-інтегроване управління в енергетиці, Нетрадиційні та відновлювані джерела енергії, Газотурбінні установки і компресорні станції, Енергетичний менеджмент, Інженерія мобільних додатків, Комп'ютерні системи технічного зору, Комп'ютерні технології проектування та виробництва, Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва, Інтелектуальні інформаційні вимірювальні системи, Якість, стандартизація та сертифікація, Мікро- та наносистемна техніка, Біомедична інженерія, Інформаційні мережі зв'язку, Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси, Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів, Геоінформаційні системи і технології, Інтелектуальні транспортні системи, Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів, Автомобілі та автомобільне господарство, Публічне управління та адміністрування, Міжнародна економіка.